

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planı gereği

Adalet Bakanlığı ile HEGEM Vakfı ortaklığı ile yürütülen,

**“İNSAN HAKLARI, ŞİDDET ÖNLEME VE SOSYAL ARABULUCULUK BİLİNCİNİ
GÜÇLENDİRİCİ SAHA AKTÖRLERİ YETİŞTİRİLMESİ SEFERBERLİĞİ: 2024-2034”**

**“YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK”, “YEMİNLİ ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI” ve
“İNSAN HAKLARI DANIŞMANLIĞI” SERTİFİKA PROGRAMLARI UYGULAMA YÖNERGESİ**

1. BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin genel amacı; “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği:2024-2034” sertifika programlarının **2025** yılına ait uygulama usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu yönerge; Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı, paydaş kurumlar iş birliği ile yürütülen, “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34” faaliyetlerinden olmak üzere, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk”, “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı” ve “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programları hakkında yapılması gereken işleri tanımlar.

Dayanak

Madde 3. Bu yönerge; HEGEM Vakfı Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje Resmi açılış, tanıtım yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, Anadolu Üniversitesi-HEGEM Vakfı arasında yapılan iş birliği protokolü, “Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisi” yönetmeliği, Vakıf Genel Kurulu/Proje Yönetim Kurulu’nun ilgili kararları ve paydaş kurumlarla yapılan iş birliği protokolleri esas alınarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4. Bu yönergede geçen;

- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Vakıf: Şiddetle Mücadele Vakfını,
- Akademi: Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisini,
- Üniversite: Anadolu Üniversitesini, ifade eder.

2. BÖLÜM

Projenin/Yönergenin Yasal Dayanakları

Madde 5. Projenin/yönergenin yasal dayanakları şunlardır:

- a. On birinci Kalkınma Planı
- b. On İkinci Kalkınma Planı
- c. İnsan Hakları Eylem Planı
- d. Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi
- e. Cumhurbaşkanlığı 2023/16 Genelgesi
- f. Adalet Bakanlığı Resmi Yazısı (10.11.2021 tarih / ... 45.02.70/32289 sayılı)
- g. Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- h. Millî Eğitim Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- i. HEGEM Vakfı paydaş Üniversiteler iş birliği protokolleri
- j. HEGEM Vakfı Anadolu Üniversitesi iş birliği protokolü
- k. HEGEM Vakfı paydaş kurum/kuruluşlar iş birliği protokolleri
- l. Vakıf Yönetim ve Genel Kurul kararları

Madde 6. Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı gereği yürürlüğe konan, *“İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi: 2021-2030”* açılış programı, ilgili Bakanlıklar, 32 Üniversite Rektörlük temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara’da; Proje bölge toplantısı, çok sektörlü katılımı Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde Manisa’da; sertifika program katılımcılarının **yemin ve mezuniyet töreni** 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, Aydın ilinde; Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın Genel Müdür düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların, ve çok sayıda kuruluşun davetli bulunduğu olduğu, **“Proje, Pilot Dönem Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı ve Bağlı Yeni İnsan Hakları Eylem Planları için Öneriler Çalıştayı”** Temmuz 2023 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Madde 7. HEGEM Vakfı proje bağlamında, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve 27 Devlet Üniversitesi Rektörlüğü ile iş birliği protokolleri imzaladı; bağlı olarak 2022-2023 döneminde pilot iller faaliyetleri başarıyla tamamladı. **Eskişehir Valiliği himayesinde 16 Kasım 2023’te**, 17 Bakanlık, 254 kuruluşun katılımıyla yapılan **proje bilgi paylaşım toplantısında, bu proje faaliyetlerinin, bütün iller ve bütün kurumlar** ekseninde; *“İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34”* olarak devam etmesi kararı ilan edildi.

3. BÖLÜM

Sertifika Programları; Usul ve Esaslar, Faaliyetler

Madde 8. Pilot çalışma dönemi başarı ile tamamlanan projenin, 2024 yılından itibaren ülke genelinde hayata geçirilmesine karar verilen **sertifika programları** şöyledir:

- A) **Yeminli Sosyal Arabuluculuk**
- B) **Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı**
- C) **Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı**
- D) **Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk**
- E) **İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk**
- F) **Aile Temelli Arabuluculuk**
- G) **Kentsel Arabuluculuk**
- H) **Kampüs Arabuluculuğu**

Madde 9. Usulen sertifika programları çok sektörlü iş birliği içinde (daha çok bir imece usulü ile) yürütülecektir. Dayanak belge tanımlarına göre;

- a) Adalet Bakanlığı ve diğer ilgili Bakanlık makamları üst resmi yazıları yazacaklar,
- b) Vakıf; yürütme ve koordinasyon işleri, akademisyen temini, materyal geliştirme iş ve işlemlerini yürütecek,
- c) Sertifika eğitim sürecinin yetki ve sorumluluğu ilgili üniversitelere ait olacak, Üniversite, sertifika programlarının ilanı/resmi yazı, kayıtlar, katılımcılara ders ve materyallerin sunumu, sınavlar ve başarı belgelerini düzenlenip katılımcılarla ve Proje Yönetim Kurulu ile paylaşılması işlemlerinden sorumlu olacaktır.

Madde 10. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı

	DERSLER
1	BATI ÜLKELERİNDE SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
2	KURAMDAN UYGULAMAYA SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
3	ARABULUCULUĞUN FELSEFİ VE KÜLTÜREL TEMELLERİ (20 Ders Saati)
4	ÇATIŞMA VE UYUŞMAZLIK ANALİZİ (30 Ders Saati)
5	MÜZAKERENİN SOSYAL PSİKOLOJİSİ (30 Ders Saati)

- a) Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı dersleri tabloda sunulduğu gibi olup, pilot uygulama döneminde (2022-23) başarılı olan katılımcıların mezuniyet belgeleri 2023’te Aydın Adnan Menderes Üniversitesi **E-Devlet** sistemine yüklenmiştir.
- b) Kamu çalışanı katılımcıları “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” başarı belgelerini edindikten sonra (altı aylık uygulama dönemi olarak) kendi kurumlarında ve buldukları illerde ve sosyal ortamlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) Yeni dönem “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” temel eğitimi sertifika programı, Anadolu Üniversitesi (ve ihtiyaca göre yetkilendirilecek diğer Üniversitelerin) ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- d) Programda beş ayrı ders bulunmaktadır. **Dersler asenkron** olarak sisteme yüklenecek; **katılımcılar dersleri istedikleri zamanda ve eğer isterlerse izleyebileceklerdir.**
- e) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler Üniversite yetkili birimi üzerinden yapılacaktır.

Madde 11. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı kayıt süreci

- a) Bakanlıklara veya kurumlara sertifika programlarıyla ilgili yazılar Anadolu Üniversitesi üzerinden veya konuya göre, Eskişehir Valiliği/HEGEM Vakfı yönetimince yazılacaktır.
- b) Programlara başvurular bireysel ve kurumsal olarak (toplu olarak) yapılabilecektir.
- c) Sertifika program kayıtları, dersler, sınav ve belgelendirme süreci Anadolu üniversitesi (ihtiyaca ve konuya göre “**Proje Hizmet Birliği**” içinde yetkilendirilen üniversiteler) üzerinden gerçekleşecektir.
- d) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı katılım resmi ücreti 2025 dönemi için 11.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için istisnalar saklıdır.)
- e) Belirlenmiş olan “sertifika katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek hesaba yatırılacak; istenen kayıt formu doldurularak program başvurusu tamamlanacaktır.
- f) Katılımcılar sertifika süreci ile ilgili her konuda kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.

Madde 12. Yeminli Sosyal Arabuluculuk sertifikası uygulama usulleri

- a) “**Yeminli Sosyal Arabuluculuk**” sertifika programı yürütme, tasnif ve akredite yetkisi, yukarıda belirtilen, Dayanak (Madde: 3) ve Yasal Dayanaklar (Madde: 5) bağlamında olmak üzere Vakfa aittir.
- b) Projenin tüm mali sorumlulukları/giderleri, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı Protokolü belirlemeleri üzere Vakfa aittir. Sertifika programları ile ilgili ders materyallerinin, ders anlatımlarının, sınav sorularının sorumluluk ve telif hakları HEGEM Vakfı’na aittir.
- c) Tüm sertifika program katılımcıları, sertifika programları süresince ve mezuniyetleriyle ilgili hususlarda kayıt yaptırdıkları yetkili üniversitenin mevzuatına tabi olacaklar; tüm işlemlerini bu yönergede belirlenmiş normlar bağlamında yürüteceklerdir.
- d) Dersler ya da uygulama seminerleri asenkron online eğitim yoluyla sisteme yüklenecek (derslere canlı katılım zorunluluğu olmayacak) ve sınavlar online yapılacaktır.
- e) “**Proje Hizmet Birliği**” ekseninde materyaller, dersler ve soru havuzu oluşturulacak; böylece ihtiyaca ve sertifika türüne göre farklı üniversitelerle, farklı gruplara aynı sertifika programı eş zamanlı uygulanabilecektir.
- f) Sosyal arabulucular “bilgi ve yemin formu” doldurmakla yükümlüdürler.
- g) Yeminli sosyal arabuluculuk sertifika programını bitirenler (yemin formu doldurmaları zorunludur) kendi kurumlarında ya da buldukları il/ilçe kamu kuruluşlarında altı ay süre ile sosyal arabuluculuk görevi yapacak, bu sürede kurum/kuruluş yönetimlerinde kendilerine verilen en az 7 anlaşmazlık konusuna bakacaklar; böylece uygulama/staj dönemini tamamlamış olacaklardır. Farklı olarak arabulucu avukatlar, uzlaştırmacılar, aile danışmanları, uygulama sürecine katılmaktan muaf; ancak onların da gönüllülük esasına göre özellikli “okullar merkezli” sosyal arabuluculuk sürecine katkı vermelerini (sosyal sorumluluk projesi ve sosyal politika sivil yürütme anlayışıyla) öngörüyoruz.
- h) Yeminli sosyal **arabuluculuk programını bitirenler** tasnif/akredite süreciyle ilgili olarak,” Sosyal **Arabuluculuk Akademisi**” başkanlığına başvuruda bulunabilecekler; Akademi başkanlığınca başvurusu kabul edilenlere **yetkili temsilcilik** verilebilecek ve yetkili temsilciler, Vakfın ya da iş birliği yapılan kurum/kuruluşların faaliyetlerinde yer alabilecek, uygulama süreci sonrası profesyonel sosyal arabuluculuk yapabileceklerdir.
- i) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” **akredite/tasnif/yetki belgesi** Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ilgili protokol maddelerine göre geçilecektir.
- j) **İlgili Bakanlıklar Yeminli Sosyal Arabulucu yetki belgesi sahibi olan aktörlerden nasıl yararlanacaklarına**, üst politika belgeleri tanımlamalarına, kendi mevzuatlarına ve stratejik eylem planlarına göre karar vereceklerdir. “Proje Ankara Çalıştayı” sonuç raporunda da tanımlandığı üzere sertifika programlarından mezun olanların görevleri ile ilgili Bakanlık çalışmaları sürdürülmektedir.
- k) **İlgili oldukları sertifika programını (yeminli sosyal arabuluculuk ya da diğer) ve uygulama/staj dönemini başarı ile bitiren katılımcıların, “Yetki Belgesi” sahibi olduklarını gösterir listeler, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi Yönetim Kurulu” tarafından karara bağlanacak; ihtiyaca göre ilgili kurumlara bildirilecektir.**

4. BÖLÜM

Madde 13. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Sertifika Programı

	DERSLER
1	İNSAN HAKLARI OKULU OLARAK AİLE (20 Ders Saati)
2	ŞİDDET VE SUÇ SOSYOLOJİSİ (20 Ders Saati)
3	ŞİDDETLE SİVİL MÜCADELEDE DİNİ/AHLAKİ DEĞERLER (20 Ders Saati)
4	21. YÜZYILDA GENÇLİK VE ŞİDDET (20 Ders Saati)
5	SOSYAL RİSKLER VE ÖNLEYİCİ SOSYAL POLİTİKALAR (20 Ders Saati)

- a) **“Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifikalı eğitim programı Anadolu Üniversitesi ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- b) Dersler asenkron usulle yürütülecek; katılımcıların sisteme yüklenen sertifika programı derslerini izleme zorunluluğu olmayacaktır.
- c) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler ve duyurular, kayıt yapılan Üniversite Merkezince yapılacaktır.

Madde 14. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Program Süreci

- a) Pilot uygulama döneminde (2022-2023) başarılı olan katılımcıların **“Şiddet Önleme Formatörlüğü/Danışmanlığı”** sertifika programı başarı belgeleri 2023 yılında, **Aydın Adnan Menderes Üniversitesince E-Devlet sistemine yüklenmiştir.**
- b) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörleri” yetki belgelerini edindikten sonra kendi kurumları teşkilat yapısı içerisinde** veya buldukları illerde/ilçelerde ya da sosyal kuruluşlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü”** dahil olmak üzere, sertifika programlarını başarılı olarak bitiren katılımcıların akredite/tasnif aşamasına 2024 yılında geçilecek; bu hususta Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokol maddelerine, Bakanlıkların On İkinci Kalkınma Planı ile İnsan Hakları Eylem Planı üst belgeleri tanımlarına göre ve Bakanlıklarca çıkartacakları mevzuat ekseninde işlem yapılacaktır.
- d) Pilot çalışmalar döneminde Yeminli Sosyal Arabuluculuk ve İnsan Hakları Danışmanlığı eğitimlerini bitirenler, ilgili Üniversiteden “başarı belgesi” almışlardır; bu uygulama yeni dönemde devam edecektir. 2025 yılı programları ekseninde başlamasına karar verilen, “İnsan Hakları Danışmanlığı” programına önceki sertifika programlarından en az birini bitirenler başvurabileceklerdir. (Kurumsal istisnalar saklı olmak üzere.)
- e) **Cumhurbaşkanlığına, Bakanlıklara ve ilgili diğer kurum/kuruluşlara** sertifika programları ile ilgili resmi yazılar **Anadolu Üniversitesi** (ihtiyaç ve konuya göre) Eskişehir Valiliği ya da Vakıf Yönetimi üzerinden yazılabilecektir.
- f) Sertifika programı katılımcı kayıtları, eğitim-öğretim süreci, sınav, belgelendirme vb. **Anadolu Üniversitesi** üzerinden gerçekleşecektir.
- g) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifika programı (2025 yılı için) katılım resmi ücreti toplam 7.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için ve kamu çalışanları için istisnalar saklıdır.)
- h) Belirlenen “katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek ilgili hesaba yatırılacak; devamen Üniversite tarafından istenen kayıt formu ile program başvurusu tamamlanacaktır.
- i) Tüm katılımcılar sertifika programıyla ilgili her türlü iş ve işlemlerde kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.
- j) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanı”** aktörlerden nasıl yararlanacaklarına, kurum ve kuruluşlar üst politika belge anlatımlarına ve kendi mevzuatlarına göre karar vereceklerdir. Mezun katılımcılar isterlerse, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi” için üye kayıt başvurusu yapabilecek ve yetkili temsilci olabileceklerdir.

Madde 15. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” neye yarar?

- a) İnsan Hakları Eylem Planı 9.4. Maddesi; (Adalet Bakanlığı tarafından “İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ” konulu sertifika programları düzenlenecek, insan haklarına yönelik her türlü proje ve çalışmalarda bu sertifika sahiplerinin uzmanlıklarından yararlanılacaktır.) hükmüne göre özellikle bu sertifika sahiplerine ihtiyaç olacağı önemli bir husustur.
- b) MEB, İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili diğer Bakanlıkların stratejik eylem planlarına göre konuya uygun mevzuatların en kısa zamanda ihtiyaçlara göre geliştirilmesi beklenilmektedir.

Madde 16. “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” Sertifika Programı

- a) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programına, “Sosyal Arabuluculuk” ya da “Şiddet Önleme Danışmanlığı” sertifika programını bitirenler başvurabilir.
- b) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programı 20 ders saati sürelidir. Program için sisteme yüklenen seminer derslerin (katılımcının istediği zamanda olmak üzere) %80 oranında izlenmesi zorunludur.
- c) Bu programı bitirenlere, önceki mezuniyetlerine bağlı olmak üzere belge düzenlenir. (**Sosyal Arabulucu ve İnsan Hakları Danışmanı** yetki belgesi, ya da **“Şiddet Önleme ve İnsan Hakları Danışmanı”** yetki belgesi gibi.)

Madde 17. “Kampüs Arabuluculuğu” Sertifika Programı

- a) Bu programda, **yetişkin** eğitimleri için **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk”** sertifika programı usulleri aynen uygulanır; **öğrencilere** ise, 3 ayrı dersten oluşan 70 ders saati süreli **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk Eğitimi”** programı uygulanır.
- b) **Sertifika programına kayıt için öğrencilerden alınacak katılım ücreti, uygulama kuruluşu ve iş birliği taraflarınca belirlenir.**

5. BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Madde 18. “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034” tüm faaliyetleri HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu tarafından yönetilecek; proje saha çalışmaları, 25 ildeki resmi şubelerimizle ve 81 ildeki kanuni temsilcilerimizle yürütülecektir. Proje Yönetim Kurulu kararlarına bağlı olarak, illerdeki sosyal arabuluculuk uygulama ve hizmet yapıları/birimleri yerelde katılacak olan paydaş kurum kuruluşların birlikteliği ile şekillenecek, güçlenecektir.

Madde 19. Sertifika program katılımcılarının kayıt işlemlerinin yapılması, başarı sınavlarının yapılması, sınav sonuçların paylaşılması, başarılı olan katılımcıların belgelerinin düzenlenmesi **Anadolu Üniversitesi** tarafından gerçekleştirilecektir. Süreç içerisinde ihtiyaca ve temaya göre, proje hizmet havuzunda yer alan diğer yetkili üniversitelerden de yararlanılabilecektir.

Madde 20. “Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk”, “Okul Merkezli Arabuluculuk”, “Kentsel Sosyal Arabuluculuk” ve “İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk” eğitimi sertifika programları yönergeleri ayrıca ilan edilecektir. Bu yönergede açık olmayan veya yetersiz kalan konular için Vakıf Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje açılış resmi davet yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, HEGEM Vakfı ile Üniversiteler arasında yapılan protokol/sözleşme hükümlerine başvurulur.

Madde 21. Yönerge hükümleri, Vakıf Genel Başkanı tarafından yürütülür.

Madde 22. İşbu yönerge altı sahife ve yirmi iki maddeden ibaret olup, vakıf genel kurulu onayından sonra yürürlüğe girer.

10 10 2024

Asli onaylıdır.